

dan smo z mikroskopom veliko teh reči pozvedeli, tako, postavim, da delalnost, ki je v rastlini, berž ko ne v vseh razpletkih po teku krogastih cevč hodi, tako pri razpletku nezloženih začetnih organov, kakor pri razpletku sestavljenih.

Ne, da bi kdo mislil, da je to, kar smo sedaj povedali, le prazna teorija, ne; te nove iznajdbe rastlinske fiziologije so bile v botaniko sprejete še le potem, ko je več rastlinoslovcev, ki so se po preiskavanji resnice prepričali, to poterdilo.

P a š n i k.

Nekaj o pripravi učiteljivi za nauk. O tem je naš „Tovars“ sicer že nekolikokrat besedo spregovoril, vendar, ker pa tudi rad važne in koristne stvari večkrat povdarja, bi morda ne bilo napačno, ako o toliki potrebni pripravi za nauk še katero reče, timbolj, ker se še vedno nahajajo sim ter tje učitelji, ki se ne pripravljajo na poduk tako, kakor bi bilo treba. Brez priprave se šolski nauki versté neredno in nemetodično, in se ne more podučevati po stopinjah od razumljivega do težjega, od prostega do bolj sestavljenega. Tako se pa otrok včasih sicer mnogo šolskega gradiva nauči, pa pravega zaumena o tem vendar nima. Nasledek takega poduka pa je, da se otroci nedostojno izobražujejo. Otroci pozabijo iz šole izstopivši, kmali še to, kar so se naučili. Če pa učitelj skerbi, da se naj pred otroški um dobro izobrazí, postanejo potem otroci zmožni, da se lahko učé raznih vednosti. Gotova resnica je tedaj, če učitelj hoče z otroci to doseči, kar šola od njega tirja, je neogibno potrebno, da se na vsako učilno uro prav pridno pripravlja; vsaj brez priprave ne more biti noben nauk mikaven in koristen; učenci so pa zraven raztreseni in nepazljivi, a učitelj se jezí in kaznuje, včasih celó po krivici. Kako potrebna tedaj je priprava!

Priprava pa je dvojna, splošna in posebna. Splošna je, če si učitelj za celega polleta odloči šolsko tvarino, in jo umno vreduje. Gledé na razne okoliščine se vé, si jo mora marsikteri učitelj tudi mnogoverstno spremenjevati. Dotična tvarina se pa potem razdeluje na mesece, tedne in dneve, ter se s primernimi pismenimi vajami združuje. Čas za to je naj bolj pripraven o počitnicah. Poleg tega se je treba na vsako učilno uro

prav pridno pripravljati, in to bi bila posebna priprava. Potem je poduk mikaven in budiven, ter koristi otrokom, da se za življenje izobražujejo in pripravljajo. *J. Gantar.*

Učitelj je zdravnik. Zdravnik mora človeško telo dobro poznati; pa tudi to mora dobro vediti, ktero zdravilo je zoper to ali uno bolezen in kaj je temu, kaj unemu bolniku bolj tečno in primerno. Tudi učitelj dela tako pri vzrejevanji nježne mladine. On mora skerbno opazovati vse dušne in telesne zmožnosti in nagnjenja pri otrocih, in kedar jih pozná, se mora pri vzrejevanji po tem ravnati. Zdravnik se mora veliko uriti in mora zraven svojih dobrih skušenj tudi vediti, kako je to ali uno zdravilo, to ali uno ravnanje pri tem in unem bolniku dobro ali slabo shajalo itd. Tudi učitelj mora zraven tega, da vedno poskuša, kaj bi bilo pri vzrejevanji boljšega, se tudi ozirati na skušnjé drugih svojih verlih verstnikov. On mora rad brati dobre pedagogične knjige in časopise in se pečati z vsem tem, kar mu tekne pri njegovem važnem opravilu. *Fr. L.*

Dobri sklepi. V učiteljski stan me je Bog poklical. Imenitna naloga mi je izročena. Iz revnih, nevednih in nezmožnih nedolžnih otročičev moram izrejati dobre kristijane in zveste državljane. Trikrat blagor mi, ako to nalogo dobro in vestno spolnujem; pa tudi gorjé mi, ako zanemarjana svoje imenitne dolžnosti! Daj mi Bog, da bom vedno zvest delavec v tvojem vinogradu!

Prizadeval si bom, da si za svoj stan pridobivam potrebnih vednosti. Bral bom torej koristne knjige in časopise, ki učé v pravi izreji. Rad bom poslušal in sprejemal modre svéte prednikov in prijateljev. Čim boljše izobražujem sebe, tim lože bom spolnoval svoje dolžnosti. Vedno bom imel pred očmi, da še vse premalo vem, kajti veliko mi je potrebno vediti. — Kaj dobrega ne bom bral samo enkrat, temuč tolikorkrat, kolikorkrat mi bo tega treba.

Brati, pa pazno brati je potrebno posebno učitelju, da more potem druge učiti. Ne bo me kaka reč bolj veselila, kakor, kedar bom med nedolžnimi otročiči, sej se tudi kmetovavec kaj rad sprehaja po obdelanem žitnem polji, in je zeló vesel, ako vidi, da mu polje obeta bogato žetev. Srečnega se štejem, da me je Bog poklical v učiteljski stan, vem, da lahko veliko dobrega storim, in da me za to čaka dobro plačilo. Do svojega poslednjega trenutka bom tedaj svoje dolžnosti na tanko spolnoval.

Učiteljevo veselje. Kaj je učiteljevo veselje? Morda to, da se mora dan za dnevom z nevednostjo in surovostjo svojih nepokojnih učencev in učenk vojskovati! — Ali morda to je veselje učiteljevo, da pri vsem tem, ko se dan na dan trudi in potí, mora včasí želodec pod rebra v gostije djati, kakor pravi naš pesnik Vodnik?

Ali je veselje učiteljevo to, da mu nevedni in nehvaležni svet njegov trud večkrat prav grenko plačuje z zarobljenimi besedami in neprijetnim obnašanjem? — Kje je torej učiteljevo veselje?

Le počasi, ljubi moj sobrat. Učiteljevo veselje je vse drugej, nego ga ti iščeš! Poslušaj, povem ti, kje je domá učiteljevo veselje. V šoli, v sredi ljubih učencev, naj učitelj išče svojega veselja. Ako vidim, da učenci moje nauke zvesto poslušajo in si jih globoko v serce vtiskujejo, je to zelo veselo za me, ki svoje učence priseréno ljubim. In ko otroci previdijo, da jih imam rad, in da jim vse dobro želim in hočem, skazujejo tudi oni meni nasprotno ljubezen, kajti ljubezen rodi ljubezen, in to je zopet kaj veselo za me.

Dopisi in novice.

Iz beljaške okolice. — *g* — (Nova učiteljska družba.)

Pred nekoliko dnevi se je v Beljaku zbralo nekaj učiteljev iz štirih dekanij, da so se posvetovali, ali bi ne bilo času primerno, da bi se napravila velika učiteljska družba za celo Koroško. Reklo se je: „Človek sam, dob posekan“. Namen nove družbe bo: 1) duševno izobraževanje udov in po tem povzdiga šolstva; 2) združeno močjo tišati na to, da se materijalno stanje učiteljev zboljša. Pravila družbe „Volksschule“ so se pretresla; večina §§. se je za dostojne poterdila, nekaj pa se jih je po okoliščinah izpustilo ali prestrojilo. Slednjic se izvoli odbor šestih udov, naj konečno pravila izdela, jih oblastnji podá, po dekanijah povabila k pristopu razposlje in prvo občno skupščino razpiše. Vsako leto bo deta dva občna zbora: po veliki noči in o počitnicah. Vsaka dekanija si izvoli svojega „opravilnika“, ki ima želje, pritožbe itd. posamesnih učiteljev zapisovati in od časa do časa naznanovati stalnemu odboru v Beljaku, kateri vse vredi in potem občnemu zboru predlaga. Posebnega plačila se ne odrajtuje; samo resnični stroški se vsako leto posebej na družniške razdelé. Vstop se mora „pismeno“ odboru naznanjati. Sedanji začasni in izvoljeni odbor šteje sledeče gg. učitelje: Šolec-a v Beljaku, Grünwald-a v št. Martinu,